

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) แบบ 2 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบกลุ่มละ 32 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง (Two Group Pretest-Posttest Design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมทันตสุขศึกษา ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคเหงือกอักเสบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยการประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเองและทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านประชากร

นักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นทั้งเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่เท่ากัน ส่วนนักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง โดยมีอายุระหว่าง 11 - 13 ปี จำนวน 64 คน ส่วนอาชีพของบิดามารดาของนักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย ส่วนนักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบบิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม โดยบุคคลที่นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพักอาศัยด้วยส่วนใหญ่ คือ บิดาและมารดา

1.2 ข้อมูลการดูแลทันตสุขภาพ

นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรรมการแปรงฟันเฉลี่ยวันละ 2 ครั้ง และเมื่อพบว่าตนเองมีปัญหาด้านทันตสุขภาพส่วนใหญ่มักจะไปปรึกษาผู้ปกครองลำดับแรก โดยผู้ปกครองของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีการดูแลการแปรงฟันให้แก่เด็กเป็นบางครั้ง คือ 1-2 วัน/ สัปดาห์ และผู้ปกครองส่วนใหญ่เคยพานักเรียนไปพบทันตแพทย์เมื่อมีปัญหาเรื่องฟัน ส่วนในการดูแลทันตสุขภาพของครูประจำชั้นหรือครูอนามัย พบว่า ครูประจำชั้นหรือครูอนามัยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่มีการให้ทันตสุขศึกษาและตรวจฟันแก่นักเรียนเป็นบางครั้ง (เทอมละครั้ง)

1.3 ความรู้เกี่ยวกับโรคเหงือกอักเสบ

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีความรู้เกี่ยวกับโรคเหงือกอักเสบที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองมีความรู้ที่ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ แต่ภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงความรู้เรื่องโรคเหงือกอักเสบเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และสูงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และเมื่อพิจารณาถึงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนความรู้เรื่องโรคเหงือกอักเสบ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความรู้เรื่องโรคเหงือกอักเสบ มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

1.4 การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคเหงือกอักเสบ

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคเหงือกอักเสบที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ แต่หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคเหงือกอักเสบมากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.5 ความคาดหวังในผลของการป้องกันโรคเหงือกอักเสบ

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีความคาดหวังในผลดีของการป้องกันโรคเหงือกอักเสบที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ แต่หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความคาดหวังในผลดีของการป้องกันโรคเหงือกอักเสบมากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.6 การปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเหงือกอักเสบ

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคเหงือกอักเสบที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ แต่หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคเหงือกอักเสบมากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.7 ปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์ที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ แต่หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์ ที่ลดลงมากกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนเฉลี่ยปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์ลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มทดลองสามารถแปรงฟันได้สะอาดและถูกวิธีทำให้ช่องปากสะอาดมากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ

1.8 สภาวะเหงือก

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยสภาวะเหงือกที่ไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสภาวะเหงือก ลดลงมากกว่าก่อนการทดลอง และลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มทดลองมีสภาวะเหงือกที่ดีขึ้น ทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคเหงือกอักเสบลดลง มากกว่าก่อนการทดลองและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัย ผลของโปรแกรมทันตสุขภาพที่ประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเองร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคเหงือกอักเสบ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ด้าน คือ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

2.1.1 การวิจัยครั้งนี้จัดโปรแกรมทันตสุขภาพโดยใช้วิธีของตัวแบบมาเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ความคาดหวังในผลของการปฏิบัติพฤติกรรม และนำไปสู่การปฏิบัติพฤติกรรมนั้นพบว่า การใช้ตัวแบบที่มีชีวิตโดยเป็นนักเรียนในกลุ่มทดลองนั้นจะต้องทำให้กลุ่มเกิดการยอมรับในตัวแบบนั้นเสียก่อน เพื่อป้องกันการไม่ยอมรับและความไม่พอใจนั้นขึ้น โดยอาจให้กลุ่มคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นตัวแบบเอง ซึ่งกลุ่มจะใช้การเปรียบเทียบพฤติกรรมของแต่ละคนในกลุ่มจนสามารถสรุปได้เองว่าบุคคลใดจะเป็นตัวแบบที่ดี ซึ่งทำให้กลุ่มเกิดความเชื่อถือตามมา

2.2.2 การจัดกิจกรรมสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการกลุ่มซึ่งเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นวัยที่มีความพร้อมด้านวุฒิภาวะ และสติปัญญา อยากรู้ อยากเห็นและคิดอย่างมีเหตุผล โดยทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และหาแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเหงือกอักเสบร่วมกัน

2.2.3 การมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพที่เหมาะสม ดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมให้ครูและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการรับทราบปัญหา ร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหารวมทั้งมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดูแลทันตสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งลักษณะกิจกรรมต้องร่วมมือกันทั้งฝ่ายชุมชน โรงเรียน และสถานบริการของรัฐ

2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.2.1 ควรมีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีความสามารถตนเองร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมมาใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดูแลทันตสุขภาพของกลุ่มอายุต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาทางทันตสาธารณสุข

2.2.2 ควรมีการประยุกต์ใช้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีความสามารถตนเองร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม ในกลุ่มผู้ป่วยโรคเอดส์ให้สามารถดูแลสุขภาพของตนได้อย่างเหมาะสม

2.2.3 นอกจากจะมีการประยุกต์ใช้แรงสนับสนุนทางสังคมจากครูและผู้ปกครองแล้วควรจะมีการใช้แรงเสริมจากกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนด้วย เนื่องจากเป็นเด็กวัยเดียวกันจึงมีความเข้าใจซึ่งกันและกันง่าย